

TED DENİZLİ KOLEJİ

GELİŞİM ÖZELLİKLERİ VE VELİ YAKLAŞIMI

Çocuğun büyümesinin-gelişmesinin en hızlı olduğu ve çevresinden en çok etkilendiği dönem erken çocukluk dönemidir (0-6 yaş). Çocuklukların bu dönemde elde ettikleri beceriler, görüşler ve yargılar ilerleyen yıllardaki gelişimlerine katkıda bulunur.

Bu PDR bülteninde, çocuklarımızın gelişim özelliklerini bilmenin, onlardan bekleyebileceğimiz ve bekleyemeyeceğimiz davranışları belirleyebilmemiz için bizlere yol gösterici olabilmesi adına, 4-6 yaş döneminde çocukların gelişim özellikleri hakkında temel bilgiler verilerek, ailelere önerilerde bulunulmuştur.

Burada bahsedeceğimiz 4-6 yaş dönemin ilişkin gelişim özelliklerinin, belirtilen yaş diliminde mutlaka gerçekleşmesi gerekli değildir. Bazı çocuklar bu gelişim özelliklerini daha önce, bazıları ise daha sonra kazanabilir. Çocuğunuzun gelişim özelliklerini kazanmada bir sorunu olup olmadığına ilişkin karar ancak bir uzman (çocuk hekimi, psikolog veya çocuk gelişim uzmanı) tarafından verilebilir.

4-5 YAŞ DÖNEMİ

4-5 yaşındaki bir çocuk yetenekleri ve ilgi alanları ile tamamen kendine has bir kişilik geliştirmiştir. Kimisi utangaçtır, kimisi dışa dönük, kimisi hareketlidir, kimisi de sakin...

Buna karşın 4-5 yaş çocuklarını en iyi tanımlayan “enerjik” ve “hayalperest”

kelimeleridir. Çocuklar yetişkinlerin söylediklerini yaparak değil davranışlarını taklit ederek öğrenirler. Bu sebeple öncelikli olarak çocuğunuza iyi bir model olun. Ayrıca, çocuğunuza ailede değerli olduğunu hissettirin ve aile ile ilgili kararlarda mutlaka fikrini sorun. Ailede değerli olduğuna inanan bir çocuk, diğer insanların onu değerli göreceğine inanarak çevresi ile olumlu ilişkiler kurmaya çalışacaktır.

Çocuğunuzun fiziksel gelişimini teşvik etmek amacıyla:

- Onunla oyunlar oynayabilirsiniz. “Liderin Yaptığını Yap” oyununu oynayarak sizin yaptıklarınızı yapmasını isteyebilirsiniz.
- İç mekânlarda zıplama, atlama, emekleme, dengede kalma gibi hareketler yapmayı gerektirecek engelli alanlar oluşturabilirsiniz.
- Dış mekânlarda ise, taşların üzerinden zıplama, nesnelerin etrafından dolaşarak yürüme veya koşma oyunları oynayabilirsiniz.
- Kolayca kullanabileceği renkli kalemler ve defterler bulundurabilirsiniz.

Çocuğunuzun dil ve zihinsel gelişimini teşvik etmek amacıyla:

- Farklı öğrenme tecrübeleri yaşamasını sağlayacak nesnelere, kavramlarla ve insanlarla ortamlar oluşturunuz.
- Her gün çocuğunuza kitap okuyunuz ve kitapları kendi başına incelemesi için teşvik ediniz. Kendi ilgi alanına uygun olan kitapları ediniz.
- Hikâyeler anlatınız, şarkı ve şiirler öğretiniz.
- Oyuncak raflarının ve sepetlerinin üstüne içerdği şeyleri tanımlayan yazılar ve resimler asınız.
- İçinde, üstünde, altında, önünde, arkasında, yanında, uzağında, daha büyük, daha küçük, daha önce, daha sonra, çok uzak vb. tanımlamaları içeren konuşmalar yapınız.
- Yaşadığınız mahallede/sitede evinizin yolunu bulmak için çeşitli işaretlerden nasıl faydalanabileceğini öğretiniz.

Çocuğunuzun sosyal ve duygusal gelişimini teşvik etmek amacıyla:

- Sorularını sabırla cevaplamaya çalışıp, sizlerle kurduğu bu ilişkinin ilerleyen yaşlarına da katkı sağladığını unutmayınız.
- Sizler tarafından belirlenmiş sınırlar içerisinde özgür davranabilmesine destek olunuz.
- Başarılarını takdir edip, özgür ve bağımsız bir şekilde denemeler yapmaları ve keşiflerde bulunmaları için fırsatlar yaratınız.
- Gerçek bir nedene bağlı olmasa da çocuğunuzun korkuları olabileceğini kabul edin ve kullanabileceği hayali ya da gerçek destek kaynakları sununuz. (Örneğin, canavarları donduran el feneri, korkusuzluk gücü veren taş vb.).
- Market, pizzacı, itfaiye, doğum günü partisi, okul vb. gibi çeşitli temaları içeren canlandırma oyunları oynamaya teşvik ediniz.
- Çeşitli kültür ve ırkları temsil eden bebekler, kuklalar, kitaplar edinerek, insanlar arasındaki farklılıkları anlamasına yardımcı olunuz.

Bunlara dikkat edin...

Oyuna olan ilgisi azaldıysa

Sık sık düşünüyorsa

Basit yönergeleri anlamıyorsa

Kısa cümlelerle iletişim kuramıyorsa

Eliyle küçük nesnelere hâkim olamıyorsa

Problem çözme faaliyetlerinde yaşıtlarına göre güçlük çekiyorsa

Etrafındaki değişimlerin farkında değilse

Oyun içerisinde kızgın, korku içerisinde ise

bilgi almak için mutlaka bir uzmana danışın.

6 YAŞ DÖNEMİ

Bebeklik ve okul öncesi çağıdaki hızlı değişimleri geride bırakan ve ergenlik çağının ani hamleler şeklindeki büyüme aşamasına henüz ulaşmamış olan 6 yaş çocukları istikrarlı bir büyüme gösterirler. Bu yaş grubundaki çocuklar, çocuk döneminin birçok görevini başarı ile tamamlamış durumda olsalar da pratik eksikliğinden kaynaklanan hatalar yapabilirler. Bu nedenle bu yaş grubunda ailelere düşen en önemli görev çocuklarını öğrendikleri yeni becerileri denemeleri için teşvik etmeleridir.

Çocuğunuzun fiziksel gelişimini teşvik etmek amacıyla:

- Oyun için zaman ve mekân yaratmaya özen göstermelisiniz. Hedefe yönelik atışlar, koşma, zıplama, yuvarlanma gibi faaliyetler bu açıdan idealdir.
- Küçük kaslarını geliştirmek için makas, kâğıt, kalem, boya kalemi, oyun hamuru vb. malzemeler vererek serbest çalışmalar yapmasına izin veriniz.
- Kendi başına yemek yemesi, ayakkabılarını giymesi, giyinmesi vb. için olanaklar yaratın ve tüm bunları yapmak için gayret sarf ettiğinde çocuğunuzun mutlaka takdir ediniz.

Çocuğunuzun dil ve zihinsel gelişimini teşvik etmek amacıyla:

- Onunla sık sık sohbet edin; yaşadığınız olayları anlatın, fikrini sorun, onun yaşadığı olayları dinleyiniz.
- Sohbet etmenin yanında, ona kitap okumayı ihmal etmeyiniz. Kitap okumak çocuğunuzun sözcük dağarcığını zenginleştirmenin yanında, dilin kurallarını öğrenmesini de sağlayacaktır.
- Hatalı konuştuğunda siz doğru konuşarak ona model olunuz.
- Çevresini keşfetmesine fırsat tanıyınız. Müzelere, alışverişe, komşu ziyaretlerine vb. çocuğunuzunuzu da götürerek çevreyi ve dünyayı tanımaya yardımcı olunuz. Ayrıca topladığı şeyleri saklaması için özel kutular ya da defterler alarak koleksiyon yapmasını teşvik edebilirsiniz.
- Çocuğunuz kendi vücudunu ve arkadaşlarının vücudunu merak edebilir. Bu konularda sakın bir şekilde, kısa ve basit açıklamalar yaparak merakını gidermesine, böylece cinsel kimlik gelişimine destek olunuz.

Çocuğunuzun sosyal ve duygusal gelişimini teşvik etmek amacıyla:

- Sıcak ve huzurlu bir ev ortamı yaratmaya çalışınız.
- Çocuğunuzunuzu asla başka çocuklar ile kıyaslamayınız.
- Kendinizi her şeyi bilen otoritenin kaynağı olarak görmeyin. Çocuğunuzdan da bir şeyler öğrenebileceğinizi unutmayınız.

- Her türlü sorusunu doğal karşılayınız, onu susturmaya çalışmayınız ya da sorularını cevaplamadan geçiştirmeyiniz, sabırla yanıtlamaya çalışınız.
- İlgili alanlarını bulun ve mutlaka destekleyiniz.
- Başka çocuklar ile yaşadığı çatışmalarını yargılamayın ve eleştirmeyiniz.

Bunlara dikkat edin...

Başkalarıyla oynamak için hevesli değilse

Aşırı saldırganlık davranışları gösteriyorsa

Sürekli mutsuzsa

İnsanları yok sayıyorsa

Duygularını ifade etmiyorsa

Gerçekle hayali ayırt edemiyorsa

İçine çok kapanıksa

Bir aktiviteye 5 dakikadan fazla odaklanamıyorsa

Yatağını ıslatıyorsa

Uyumakta güçlük çekiyorsa veya sürekli uyumak istiyorsa

Belirli alışkanlıkları edinmediyse (giyinme, diş fırçalama, banyo vb.)

bilgi edinmek için mutlaka bir uzmana danışın.

TED DENİZLİ KOLEJİ

PDR BİRİMİ